

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Мельничук О. М.¹, Милашко О. Г.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Мельничук О. М., Милашко О. Г. Аналіз основних макроекономічних показників Великобританії. У статті висвітлено основні показники результатів діяльності економіки Великобританії, досліджено їх динаміку та структуру. Наголос зроблено на тому, що для економічного розвитку країни важливим є налагодження міжнародних відносин, що сприяє зростанню економічного рівня.

Ключові слова: валовий внутрішній продукт, експорт, імпорт, національний дохід, проміжне споживання, зовнішня торгівля, інвестиції.

Мельничук О. Н., Мылашко О. Г. Анализ основных макроэкономических показателей Великобритании. В статье освещены показатели результатов деятельности экономики Великобритании, исследована их динамика и структура. Акцент сделан на том, что для экономического развития страны важным является налаживание международных отношений, что способствует экономическому росту.

Ключевые слова: валовой внутренний продукт, экспорт, импорт, национальный доход, промежуточное потребление, внешняя торговля, инвестиции.

Melnychuk O., Mylashko O. Analysis of key macroeconomic indicators of United Kingdom The article shows key macroeconomic indicators of the UK and studies their dynamics and structure. The emphasis was placed on the fact that the main purpose of economic development of a country is an establishment of international relations which contribute to economic growth.

Keywords: gross domestic product, export, import, national income, intermediate consumption, foreign trade, investments.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Мельничук, О. М. Аналіз основних макроекономічних показників Великобританії [Текст] / О. М. Мельничук, О. Г. Милашко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 2 – Одеса, ОНЕУ. – 2016. – С. 55 – 60.

Постановка проблеми. Економіка Великобританії є десятою в світі щодо розміру валового внутрішнього продукту. Вона здійснює 10 % світо-

вого експорту послуг, перш за все, фінансових, страхових, комп'ютерних тощо. Це обумовлено багатьма причинами, серед яких близькі до оптимальних пропорції між доданою вартістю та проміжним споживанням, між секторами економіки щодо основних показників результатів економічної діяльності країни. Дослідження економік розвинутих країн збагачує уявлення щодо економічних стратегій розвитку, які сприяють збільшенню доходів і багатства.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженнями сучасного стану економіки Великобританії займаються багато провідних вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед них Колесов В. П., Осьмова М. М., Сапожнікова Т. Н., Саутків С. І., Хесин Є. С. та багато інших. Їх дослідження присвячені аналізу процесів в економіці країни як у часи підйому, так і в періоди кризи.

Виділення невирішених раніше складових загальної проблеми. Потребує уваги економіко-статистичне дослідження основних макроекономічних показників і пропорцій, які склалися в економіці країни, та аналіз інтенсивності їх розвитку.

Метою статті є дослідження структури та динаміки валового внутрішнього продукту та національного доходу Великобританії, а також інтенсивності розвитку її секторної структури.

Виклад основного матеріалу. Великобританія - високорозвинена індустріальна держава, одна з провідних держав світу. В останні десятиліття у країні спостерігався суттєвий економічний підйом і вона стала однією з найрозвиненіших держав у світі. За обсягом промислового виробництва країна займає п'яте місце в світі - після США, Японії, ФРН і Франції. Тільки США поступаються Великобританія за обсягом закордонних інвестицій, а за витратами на науково-дослідні роботи - лише США, ФРН і Японії.

У табл. 1 представлено динаміку основних показників результатів діяльності країни – валового внутрішнього продукту та валового національного доходу.

Отже, за даними табл. 1 можна зробити висновок, що протягом 2008-2013 рр. ВВП Великобританії збільшився на 194,4 млн. ф. ст. Різке зменшення спостерігалось в 2009 році порівняно з 2008 роком, що було обумовлено кризовими явищами в світі. У подальшому динаміка позитивна, з кожним роком відбувалося збільшення ВВП.

Відповідна тенденція спостерігалася й відносно валового національного доходу, який більше ВВП на сальдо отриманих від нерезидентів країни первинних доходів.

Динаміки валового внутрішнього продукту та валового національного доходу Великобританії

Рік	ВВП, млн. ф. ст.	ВНД, млн. ф. ст.	Ланцюгові показники динаміки ВВП		Ланцюгові показники динаміки ВНД	
			абсолютний приріст, млн. ф. ст.	темп приросту, %	абсолютний приріст, млн. ф. ст.	темп приросту, %
2008	1518,7	1521,3	37,7	26,3	2,5	1,8
2009	1482,1	1484,7	-36,6	-2,4	-36,6	-2,4
2010	1558,4	1575,5	76,3	5,1	90,8	6,1
2011	1617,7	1636,4	59,3	3,8	60,9	3,9
2012	1655,4	1650,1	37,7	2,3	13,7	0,8
2013	1713,1	1697,4	57,7	3,5	47,3	2,9

Загальний результат виробничої діяльності країни являє собою її валовий випуск у ринкових цінах (ВВ). Його можна представити як суму трьох важливих елементів, а саме: валової доданої вартості країни (ВДВ), проміжного споживання (ПС) та податків (без субсидій) на продукти (ЧПП). У табл. 2 представлено динаміку структури валового випуску країни в ринкових цінах.

Таблиця 2

Динаміка структури валового випуску Великобританії у ринкових цінах

Рік	ВВ		ВДВ		ПС		ЧПП		Співвідношення ВДВ та ПС
	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%	
2008	2878,0	100,0	1368,7	47,6	1359,2	47,2	150,1	5,2	1,007
2009	2822,7	100,0	1345,0	47,6	1340,7	47,5	137,0	4,9	1,003
2010	2935,1	100,0	1400,7	47,7	1376,7	46,9	157,7	5,4	1,017
2011	3042,0	100,0	1441,6	47,4	1424,3	46,8	176,1	5,8	1,012
2012	3107,6	100,0	1476,0	47,5	1452,2	46,7	179,4	5,8	1,016

Можемо бачити, що протягом 2008-2012 рр. суттєвих структурних зрушень у валовому випуску Великобританії не відбувалося, що свідчить про стабільність економічних процесів у країні.

У таблиці 2 продемонстровано результати розрахунку важливого співвідношення між живою працею (валова додана вартість) та минулою працею (проміжне споживання). У 2008 році на 1 ф. ст. минулої праці при-

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

падало 1,007 ф. ст. витрат живої праці, а в 2012 році – 1,016 ф. ст., що є свідченням про досить високу ефективність виробничої діяльності.

Економіку країни складають п'ять її секторів: нефінансові корпорації (НФК), фінансові корпорації (ФК), державне управління (ДУ), домашні господарства (ДГ). У табл. 3 продемонстрована секторальна структура економіки Великобританії у 2012 році.

Таблиця 3

Секторальна структура валового випуску, проміжного споживання, валової доданої вартості, валового національного та валового наявного доходів Великобританії

Показник	Економіка в цілому		У т.ч.							
			ДГ		ДУ		ФК		НФК	
	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%	млн. ф. ст.	%
ВВ	3 107,6	94,2	506,7	16,3	382,0	12,3	244,0	7,9	1 795,5	57,8
ПС	1 452,2	100,0	192,4	13,2	186,9	12,9	125,5	8,6	947,4	65,2
ВДВ	1 476,0	100,0	314,3	21,3	195,1	13,2	118,6	8,0	848,1	57,5
ВНД	1 650,1	100,0	1 214,9	73,6	188,3	11,4	28,5	1,7	218,5	13,2
ВНаД	1 627,9	100,0	1 107,0	68,0	268,8	16,5	68,4	4,2	183,6	11,3

Дані табл. 3 свідчать, що в валовому випуску країни найбільша частка належить нефінансовим корпораціям (57,8 %), а найменша домашнім господарствам (12,3 %). Сектор є лідером також стосовно його частки в проміжному споживанні та валовій доданій вартості. Природно, що в результаті розподільчих та перерозподільних процесів роль сектора зменшується та найсуттєвішу роль починає грати сектор домашніх господарств. Його частка у валовому національному доході країни 73,6 %, а у валовому наявному доході (ВНаД) – 68 %.

Важливим напрямком розвитку країни є зовнішньоекономічний. 40% експорту Великобританії припадає на машинобудування, половина імпорту – на продукцію обробної промисловості. При цьому головними торговельними партнерами країни є США (14% усього товарообігу), Німеччина (13%), країни ЄС (50%).

Великобританія є членом багатьох міжнародних організацій та об'єднань, країна бере участь у сфері глобального співробітництва.

Одна з найбільш розвинутих форм зовнішньоекономічних зв'язків Великобританії – діяльність на ринку капіталу. Якщо раніше капіталовкладення спрямовувались до колоніальних країн, то нині і до країн ЄС та інших економічно розвинутих держав світу. Головні експортери капіталу – потужні монополії і транснаціональні компанії, одержувачі - підприємства і галузі, що забезпечують Великобританію сировиною і продовольством.

Водночас господарство Великобританії багато в чому залежить від іноземних інвестицій, серед яких переважають інвестиції США (2/3) та західноєвропейських країн.

Зовнішня торгівля, незважаючи на зниження частки у світовому торговельному обороті, залишається важливою складовою господарської діяльності країни. Для неї характерним є дефіцит торгового балансу. Близько третини продукції імпортується.

Основними статтями експорту є продукція точного та транспортного машинобудування (40%), електрообладнання (10%), енергоносії (7%), продукти харчування (15%), продукція хімічної промисловості (14%). Партнерами по експорту виступають США - 14,71%, Німеччина - 11,06%, Франція - 8%, Нідерланди - 7,79%, Ірландія - 6,89%, Бельгія - 4,65%, Іспанія - 4,0%.

Завозяться фосфорити, майже усі кольорові та рідкісні метали, частково залізна руда, машини та обладнання (38%), продукти харчування та напівфабрикати (20%), паливо (5%), електротехнічні вироби. Імпорт здійснювався з Німеччини - 12,87%, США - 9,74%, Китаю - 8,88%, Нідерландів - 6,94%, Франції - 6,64%, Бельгії - 4,86%, Норвегії - 4,84%, Ірландії - 4,01%, Італії - 3,99%.

Основні статі експорту послуг Великобританії (млрд. ф. ст.): фінансові послуги (47,2), інші ділові послуги (40,1), транспортні послуги (20,3), туризм (21,2), страхування (10,5).

Основні статі імпорту послуг Великобританії (млрд. ф. ст.): туризм (29,1), інші ділові послуги (32,5), транспортні послуги (19,6), фінансові послуги (16,1), роялті та ліцензійні платежі (4,3)

Висновки. Великобританія грає важливу роль у світовій економіці. Країна входить до п'ятірки найбільш розвинених країн світу і виробляє близько 3% загальносвітового ВВП (за паритетом купівельної спроможності національної валюти).

В експорті товарів і послуг її частка дорівнює 4,6%, в їх імпорті - 5,1%. При цьому має місце скорочення питомої ваги країни в світовій торгівлі. Макроекономічна ситуація у Великобританії в останнє десятиліття залишалася стабільною. Зростання реального ВВП на душу населення в середньому був вищий, ніж в інших країнах «сімки», безробіття та інфляція - нижче.

У даний час Великобританія значно більше уваги приділяє співпраці з європейськими країнами і, перш за все, з країнами Євросоюзу. Міцні торгово-економічні відносини пов'язують Великобританію з Німеччиною, Францією, Італією, Нідерландами, що є, поряд з США, Канадою і Японією, основними експортерами своєї продукції до Британії та імпортерами британських товарів. Важливе значення Великобританія надає розвитку відносин з Японією, Китаєм, Південною Кореєю, постійно нарощуючи обсяги торгівлі з ними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сауткин С. И. Естественная монополия: опыт реформирования электроэнергетики Великобритании / С. И. Сауткин, Т. Н. Сапожникова. - Менеджмент в России и за рубежом. – 2001, № 6. С. 115-129.
2. Хесин Е. С. Великобритания: особые традиции национальной региональной политики // Региональная политика стран ЕС / Е. С. Хесин . Отв. ред. А. В. Кузнецов. — М.: ИМЭМО РАН, 2009
3. Колесов В.П., Осьмова М.М. Світова економіка. Економіка зарубіжних країн. - М.: МПСІ, Флінт, 2012, 298 с.
4. Ольвінська Ю. О. Проблеми соціально-економічного розвитку країн Євросоюзу / Ю. О. Ольвінська // Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: Міжнародна науково-практична конференція (Одеса 22-23.04.2015). – Одеса: ОНЕУ, 2015. – С. 18-21.
5. База данных внешней торговли [Электронный ресурс]: режим доступа: <http://data.trendeconomy.ru/trade/France>
6. Мировой атлас данных // [Электронный ресурс]: режим доступа:<http://knoema.ru/atlas>
7. Державна служба статистики // [Электронный ресурс]: режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Підгорний А. З. Система національних рахунків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 121 с.
9. Милашко О. Г. Статистичний аналіз динаміки макроекономічних пропорцій за даними таблиці «витрати-випуск» / О. Г. Милашко // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2009. – Вип. 35. - С. 401-406.
10. Підгорний, А. З. Міжнародна статистика : навчальний посібник [Текст] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русева. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 162 с.
11. Підгорний А. З. Статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, І. Г. Готліб, К. В. Вітковська [та інші] / за ред. А. З. Підгорного. - Одеса, 2013. – 106 с.
12. Піскун А. В. Історія національних рахунків / А. В. Піскун // Економіка. Фінанси. Право. Проблемні питання, коментарі та поради. – 2014. - № 3/1. – С. 64-66.
13. Самотоєнкова, О. В. Оцінка показників соціально-економічної ефективності ринкових процесів / О. В. Самотоєнкова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2006. – Вип. 23. - С. 287- 291.